

om Officerers Egteskab, hvoraf de ældste som sagt ere over 120 Aar gamle have deres Rod i det Forhold, hvori man dengang søgte at holde Militairretaten til de øvrige Statsborgere; men det er just dette Forhold, der er grundet i en svunden Tids Institutioner, og navnlig i Absolutismen, som nu ikke længere her finder Sted, og de paa hiint Forhold grundede Lovbud maae derfor enten ophæves eller lide fornøden Modification; de paa hiint Forhold grundede Begreber om Militairstanden og dens Forpligtelser maae forandres og rettes efter Tidens Fordringer, Tidens Institutioner, efter Tidens Aand, naar de ikke skulle fremkalde idelige Forviklinger og stille den Militaire i et Forhold, som ikke kan bestaae med hans Stilling som Statsborger, hvilken Stilling og dens Rettigheder man dog vel ikke vil frakende den Militaire. Jeg sagde: det særegne Forhold til de øvrige Statsborgere og til Statsinstitutionerne, hvori man tidligere søgte at bringe Militairretaten, den Uafhængighed af alle borgerlige Forbindelser, som man har anset for en væsentlig og til Armeens Guldkommenhed nødvendig Egenkab, er grundet i en svunden Tids Institutioner. Jeg tør ikke her gaae ind paa en Fremstilling af Armeernes Historie, hvorved det først ret vilde blive anskueligt, hvorledes hiint Forhold har udviklet sig og hvorledes det kun lidet passer til Nutiden; men jeg skal blot erindre om, at hiin Theorie, som gaaer ud paa at isolere Militairstanden fra de øvrige Statsborgere, fordi den i en høiere Grad end disse skulde tilhøre Staten eller rettere Regjeringen, Regenten, skriver sig fra den Tid, da Krigsvæsenets saakaldte borgerlige Periode, da enhver Mand stred ikke som Soldat men som Statsborger, ophørte. Denne Periodes Ophør gav Plads for de leiede Troppers Periode. Disse Tropper holdt sig isølge deres hele Stilling isolerede fra de øvrige Stænder, og de gjorde dette saameget mere, som det i egentlig Forstand var ved de øvrige Stænders Ulykke at de skulde subsistere. Men, da Ulemperne ved disse Troppers Brug endelig søttes for stærkt, indførte man de staaende Hære. En Forfatter, som har leveret et Værk, der i sin Tid ansaaes for classisk, over den militaire Ret, og som jeg

for nævnte, nemlig forhenværende Generalauditeur Rosenstand-Goisse, siger, at Tyrsterne med de staaende Hære forbandt det Niemed at bryde de Lænker, Adel og Stænder paalagde dem; heraf kan det altsaa forklares, at hos os de staaende Hæres Periode begynder med Aaret 1660, da Souverainiteten indførtes. Den staaende Hær skulde vel nærmest være et Værn mod ydre Fjender; men den var dog ogsaa særdeles brugbar for Souverainen under indvortes Uroligheder, under Oprør mod den styrende Magt, og for at gjøre den end mere brugbar under saadanne Omstændigheder maatte den faa lidet som muligt staae i Forbindelse med dem, som eventualiter kunde tænkes at blive Oprørere; jo mere uafhængig den holdtes af borgerlige Indretninger, desmere tjenlig til Brug var den for den executive Magt, desto mere stiftet maatte den blive til at yde Regjeringen den fornødne physiske Kraft og Evne til at tvinge. — Men alle disse Betragtninger troer jeg ikke faae Anvendelse under vor nuværende Forsatning; Oppositionen mellem Regjering og Folk viser sig ikke paa den Maade, afsvæbnes ikke paa den Maade under den constitutionelle Statsform som under Absolutismen. Jeg troer, at Armeen under den constitutionelle Statsform faaer en anden Betydning, væsentlig som Værn mod indvortes Fjender, at derfor dens isolerede Forhold til de øvrige Statsborgere maa modificeres og det end mere, hvis Væbningsvæsenet indrettes som hos os, hvor Begrebet om en staaende Hær er modificeret ved en Indretning, som mere nærmer sig Naturen af en Milice. Saaledes troer jeg at have vist, at det af den høitærede Landssthingsmand omtalte særegne Forhold, hvori Armeen skulde staae til Staten, grunder sig paa Institutioner, som ikke længere bestaae, og at vore nuværende Institutioner gjøre hiint Forhold umuligt. Men, skøndt saaledes Militairstanden ikke i en constitutionel Stat kan antages at staae i det omtalte saakaldte særegne Forhold til Staten, kan jeg dog ikke nægte, at den Stænder paahvilende Forpligtelse at være beredt paa at gaae mod Fjenden, den Lydighed og Mobilitet, som er nødvendig for, at Armeen heldig skal kunne virke for sit Niemed, maa medføre, at Armeen i enkelte